

GLAD IRIS

85

**ČZS - Základní
specializovaná
organizace pěstitelů
mečíků a kosatců
v Novém Jičíně**

GLADIOLUS IRIS

ROČNÍK XXIII

ČÍSLO 85

LÉTO 1991

Neprodejné, zdarma

*pro vlastní potřebu svých členů vydává základní specializovaná
organizace pěstitelů mečíků a kosatců ČZS
se sídlem v Novém Jičíně.*

Řídí redakční rada ve složení:

*Miroslav Benda, Josef Heroudek, Henryk Kiedroň (předseda),
Helena Kubičková. Zodpovědný redaktor Vlastimil Novák.*

OBSAH

	str.
Zpráva z výroční členské schůze	2
Jak to dělám já	4
Správná výživa gladiol	5
Propozice výstavy mečíků Bohumín 1991	7
Šlechtitelské metody a šlechtitelská technika mečíků	8
Nahlédnutí do nového registru NAGC	10
Pozvání na výstavy	15
Hodnocení mečíků na výstavách	16
Záhady kolem biopole	19
Vaříme levně	20

Zpráva z výroční členské schůze

Výroční členská schůze naší základní specializované organizace Gladiris se už tradičně konala v Otrokovicích, tentokrát ve dnech 23. a 24. 2. 1991. Sobota jako obvykle byla věnována burze hlíz mečíků a semen zajímavých okrasných rostlin, odpoledne se konala diskuse a výměna názorů o problematice novošlechtění, o některých organizačních otázkách, dověděli jsme se také několik podrobností o vzniku první naší mečíkářské firmy LUKON GLAD'S. Večer většina účastníků schůze využila možnosti zhlédnout diapozitivy výpěstků některých našich členů.

Vlastní výroční schůze s účastí 60 členů se konala v reděli dopoledne s následujícím programem

1. Zahájení.
2. Volba mandátové a návrhové komise.
3. Zpráva o činnosti a perspektivách organizace.
4. Zpráva o hospodaření.
5. Revizní zpráva.
6. Návrh rozpočtu.
7. Předání ocenění Gladiris za rok 1989.
8. Diskuse.
9. Přijetí usnesení a závěr.

V úvodu výroční zprávy předseda organizace ing. Jaroslav Ponec krátce zhodnotil činnost za uplynulý rok, připomněl uspořádání národní výstavy v Třebíči, vydání katalogu kosatců ve spolupráci s ZSO Iris Hlučín, vydání 4 čísel zpravodaje.

Hlavní část zprávy byla věnována analýze současné situace a výhledu činnosti organizace. Vyplývalo z ní, že největším problémem jsou finanční otázky. Pokud neučiníme něco radikálního, za dva roky ukončíme činnost pro nedostatek finančních prostředků. Jsou dvě cesty: při zachování dosavadní úrovně příjmů výrazně omezit činnost, nebo zvýšit členské příspěvky a zachovat rozsah činnosti.

Dále zpráva informovala o rozhodnutí výboru požádat ÚV ČZS o přiznání naší ZSO statutu okresního výboru a odborům ponechat svobodné rozhodnutí, zda se ustaví jako ZO, nebo nadále budou pracovat jako odbory.

Poslední část zprávy pojednávala o problematice novošlechtění, podmínkách a termínech registrace. (Podrobně tuto záležitost vložil ing. J. Ponec v článku publikovaném v minulém čísle zpravodaje.)

Po přednesení zprávy o hospodaření, revizní zprávy a návrhu rozpočtu, byla předána ocenění GI za rok 1989 (publikovány ve zpravodaji č. 83, avšak šotek v titulku je posunut o rok později).

Poté se rozpoutala diskuse, ve které zazněla řada podnětných návrhů. Beze sporu k nim patřil návrh zřízení ceny A. Hajdučka v kategorii exotů, čímž bychom ocenili zásluhy našeho průkopníka šlechtění této skupiny mečíků. Dále byla podána zpráva o stavu příprav výstavy v Bohumíně 10.—11. 8. t. r., a u této příležitosti zazněla připomínka, aby na výstavách byly lépe odlišovány jednotlivé expozice, aby se nemohl opakovat případ z Třebíče, kde právě z technických důvodů byla při hodnocení přehlédnuta expozice př. L. Bočka. Živě se diskutovalo také o tom, zda v rámci úsporných opatření

nepořádat výroční schůze pouze jednodenní. Hlasování nakonec rozhodlo o zachování schůzí dvoudenních, podobně jako o zvýšení členských příspěvků na 80 korun. Hladinu diskuse rozbouřilo pak téma úrovně zpravodaje GLADIRIS, kdy se ozvaly oprávněné požadavky na oživení a zpřesnění jeho obsahu. Výměna názorů vyústila v usnesení zavazující všechny členy k aktivnímu podílu svými pěstitelskými zkušenostmi na tvorbě obsahu zpravodaje organizace.

Na závěr výroční členská schůze přijala usnesení tohoto znění:

1. Výroční členská schůze schvaluje:

- a) zprávu o činnosti za rok 1990,
- b) zprávu o hospodaření na rok 1990,
- c) revizní zprávu,
- d) rozpočet na rok 1991,
- e) zvýšení účelového příspěvku na 80,— Kčs za rok počínaje rokem 1992.

2. Výroční členská schůze ukládá členům:

- a) zaplatit členské příspěvky do 30. 6. 1991,
- b) osobním přispěním a účastí rozvíjet práci místních organizací a oblastních odborů, přispívat rozvoji specializace a získávání dalších příznivců a spolupracovníků,
- c) aktivně přispívat do zpravodaje svými pěstitelskými zkušenostmi a dalšími odbornými informacemi.

3. Výroční členská schůze ukládá výboru:

- a) požádat ÚUV ČZS o udělení statutu OV pro specializaci pěstitelů mečíků a kosatců,
- b) na základě statutu OV vytvořit novou strukturu samostatných místních organizací a oblastních odborů podle místních podmínek,
- c) zpracovat pravidla a směrnice pro činnost místních organizací a oblastních odborů,
- d) vydat registr československých novošlechtění mečíků do r. 1991 v termínu do 30. 6. 1991,
- e) zpracovat a vydat výsledky hodnotitelské ankety do 30. 6. 1991,
- f) uspořádat celostátní výstavu mečíků v Bohumíně ve dnech 10.—11. 8. 1991,
- g) registrovat bezplatně nejvýše 10 odrůd amatérského novošlechtění za rok každému členu, který návrh na registraci předloží do 31. 3. každého roku. Tyto odrůdy považovat za legální odrůdy amatérského novošlechtění, garantovat jejich jméno a autorství a zařadit je do hodnocení na výstavách a systému ocenění Gladiris,
- h) zřídit Cenu Arnošta Hajdučka, šlechtitelské komisi uložit zpracování kritérií do 30. 6. 1991,
- i) podpořit další aktivizaci činnosti redakční rady zpravodaje a její rozšíření. Redakční rada bude žádat členy o příspěvky do zpravodaje.

předseda:	ing. Jaroslav Ponec
místopředseda:	Jan Pítr
místopředseda pro řízení oblastních odborů:	ing. Milan Prachař
jednatel:	Miroslav Novák
hospodář:	Jaroslav Hrabovský
pokladník:	ing. Jan Lubojacký
matrikář:	Miroslav Benda
zapisovatel:	Václav Kalista
předseda šlechtitelské komise:	Ivan Šaran
registrace novošlechtění:	Jiří Lukeščík
předseda redakční rady:	Henryk Kiedroň
technický redaktor:	Vlastimil Novák
předseda výstavní komise:	Josef Heroudek
informace a spolupráce:	František Rohlíček
členové výboru:	Jaroslav Kovařík ing. Dalibor Poláček Antonín Žufan

REVIZNÍ KOMISE:

předseda:	Václav Bajer
členové:	Hynek Jež Karel Navrátil

Jak to dělám já

Svět jde rychle kupředu a na nás padá záplava nových objevů, pomůcek a technologických postupů, které ani nestačíme sledovat, proto se nemůžeme obejít bez výměny poznatků z oblasti své působnosti. To se plně týká také naší záliby — mečíků a kosatečů. Každý z nás má vyzkoušené metody jednotlivých úkonů, používané chemikálie a postupy, usnadňuje si práci svými nebo převzatými zlepšovácími, mnozí zkoušejí pořád něco nového.

Jsme však ochotni své zkušenosti předat ostatním, aby je mohli také uplatnit? To už není tak jednoznačné. Přesto se na všechny zanícené pěstitelé mečíků a kosatečů obracíme s návrhem otevřít v našem zpravodaji rubriku výměny zkušeností a věříme,

že ji naplníte svými konkrétními, stručně vyloženými poznatky. Abychom však z rubriky neměli náhodnou sbírku náhodných rad a návodů, určíme si vždy dopředu téma. Pro příští číslo zpravodaje navrhujeme SKLADOVÁNÍ HLÍZ MEČÍKŮ, aby popsané zkušenosti bylo možno využít ještě po letošní sezóně.

Na Vaše příspěvky obsahující dobré rady, krátké návody, řešení problémů, které Vás dlouho trápily, netradiční postupy, ale i zatím nepřekonané těžkosti, čekáme do konce července. (Zašlete je na adresu předsedy redakční rady).

Dnes v rubrice publikujeme názor př. Lubomíra Rýpara na výživu gladiol, což je téma rozsáhlé a určitě se ještě k němu vrátíme. K příspěvku je však nutno poznamenat, že polemika má své zásady a nemůže být zavržením názorů jiných.

Správná výživa gladiol

(Polemika na článek A. Bajera, Svet gladiol 1/88)

Lubomír Rýpar

Pěstitel, jemuž je květina jen prostředkem k nejsnadnějšímu zisku, se samozřejmě snaží přehnaným hnojením vypěstovat co největší hlízy, prodejné za vyšší cenu, bez ohledu na jejich kvalitu. Už ho nezajímá, jaká květenství příští rok přinesou, či zda se vůbec příští sezóny dožijí. V našich časopisech najdete desítky článků na téma, jak přechemizovat mečíky, ale ani jediný návod, jak chemii z pěstebních postupů vyloučit. Následující řádky jsou určeny těm skutečným a nezištným milovníkům květin, kteří touží mít to nejkrásnější, co je nám příroda ochotna poskytnout.

„Čerstvý a nerozložený chlévský hnůj podporuje šíření houbových chorob a hniloby hlíz.“

To je závěr dosti nešťastný, i když vůbec ne ojedinělý. Proč však nemáme obavy o to, že nám shnijí brambory, když je před výsadbou dobře pohnojíme chlévským hnojem? Nebo chlévský hnůj je natolik selektivní, že napadá jen mečíky? Samozřejmě, že ne! Chlévský hnůj je mnoha generacemi sedláků ověřen jako nejúčinnější prostředek k aktivizaci mikroživota v půdě, jako nespolehlivější prostředek ke zvyšování úrodnosti půdy. Toto sanitární působení hnoje je ve svých důsledcích účinnější než chemické prostředky, které nejsou schopny rozlišit mezi činitelem užitečným a škodlivým a ničí veškerý život v půdě. Hnůj právě naopak podporuje činnost užitečných bakterií, plísňů a hub a omezuje činnost škodlivých. Pokud vysadíme hlízy do lože zdravého hnoje, budeme na podzim překvapeni jejich vynikajícím zdravotním stavem. Běžně sklízím úplně zdravé hlízy přímo zarostlé do kusů hnoje, dokoňce i bakterióza je v tomto systému tlumena a vyskytuje se jen výjimečně.

V chlévském hnoji najdeme velké množství různých bakterií, až 10 hmotnostních procent, proto je vynikající očkovací látkou — v půdě bakterie pokračují v činnosti. V hnoji, ale ještě více v močůvce, najdeme rostlinné hormony, hlavně kyselinu beta-indolyloctovou, jež působí jako stimulatory růstu a mají základní význam pro blochemii růstových pochodů v rostlinách, ale marně tam budeme hledat zárodky škodlivých hub jako *Fusarium oxysporum* nebo *Botrytis gladiolorum*. Spolehlivé sanitární účinky má však jen správně ošetřovaný hnůj. Pokud na hnůj vyhazujeme nakažené rostlinné odpady, plesnivě brambory, nahnílá jablka apod., pokud mají na hnůj přístup psi, kočky nebo drůbež, jež přenášejí choroboplodné zárodky, nesmíme se divit jeho škodlivým účinkům.

Chlévský hnůj je všestranné, plněhodnotné, univerzální hnojivo vhodné pro všechny půdy i všechny rostliny. Chceme-li postupně zvyšovat úrodnost půdy na zahrádce, zvyšovat obsah humusu, musíme každý rok dodat do půdy na 10 m² minimálně 20 kg chlévského hnoje, z kterého takto vzniknou asi 4 kg huminových kyselin.

Nejkvalitnější hnůj, ať už hovězí, ovčí nebo králíčí, vzniká při klasickém ustájení, tzv. hluboké podestýlce. Moderní způsoby ustájení podstatně snižují kvalitu hnoje. Nejhorší kvality je hovězí hnůj získaný v zimním období, kdy zvířata jsou krmena silážemi. Tento hnůj je silně kyselý a navíc vyšší obsah kyseliny mléčné svými konzervačními účinky silně omezuje jeho přirozenou biologickou aktivitu.

„Hnojení průmyslovými hnojivy uskutečňujeme na jaře, 2–3 týdny před urovnáním povrchu půdy rozhodíme na povrch Cererit nebo NPK...“

Pokud se chceme dočkat skutečně krásných výstavních klasů, musíme držet tuto velmi důležitou zásadu: na jaře, před, při i po výsadbě nesmíme používat žádná hnojiva, ani průmyslová, ani statková. Primární kořenový systém mečičků jsou jen hrubé sací kořeny, nemá jemné kořinky a tím pádem ani prakticky žádnou rhizosféru, přes kterou dochází k čerpání živin z půdy. Tyto kořeny mají jediný důležitý úkol — nasát co nejvíce jarní vláhy a touto čistou vodou zředit koncentráty zásobních látek v hlíze na formu, kterou rostlina je schopna přijmout a zpracovat. Přihnojením v tomto období, obzvláště rychle působícími hnojivy, rostlinám jen uškodíme. Teprve sekundární kořenový systém svými vlásečnicovými kořinky je uzpůsoben k přijímání živin. Proto nejranější termín pro první přihnojení je po ukončení vývinu čtvrtého pravého listu u dospělých rostlin. Tento termín má ještě jeden zásadní důvod. Vznik základu květu, determinace květu, probíhá u mečičků v době vývoje třetího pravého listu; v této době jsou potřebné vyrovnané teploty, dostatek vláhy a hlavně žádné soky! Tragický účinek na kvalitu květenství má v této době např. šok způsobený náhlým přihnojením, hlavně dusíkem.

„Třetí přihnojení je na začátku 13. stádia anebo ihned po odkvětu mečičků...“

Přihnojení v této době je už jen zbytečné mrhání hnojivy, pokud ovšem tím není míněno zásobní hnojení půdy na příští rok. Mečičky už dávno ukončily vývoj nových pletiv, stavební prvky už nepotřebují a tím je i omezen jejich příjem kořeny; naopak dochází ke zpětnému pohybu živin z pletiv listů do hlíz. V listech ještě probíhá intenzivní fotosyntéza, k tomu rostlina potřebuje pouze příjem vody, kyslíčnicku uhlíčitého a energie, vznikající glycidy jsou ukládány do zásobních orgánů. Proto jediné přihnojení, které by v této době přicházelo v úvahu, je přihnojení kyslíčnickem uhlíčitým. Siran draselný je lépe použít pod růžičkovou kapustu nebo kadeřávek, tím zvýšíte jejich mrazuvzdornost, u mečičků to nepřichází v úvahu. Většinu draslíku rostlina potřebuje v začátcích svého růstu a vývoje, a protože není stavebním kamenem rostlinného těla, pohybuje se volně v buněčných pletivech jako kationt a má rozhodující vliv na průběh fotosyntézy.

Hnojem hnojíme vždy jen na podzim, nikdy ne na jaře, zatímco kompostem na jaře a zapracujeme ho jen velmi mělce, max. do hloubky 5 cm, čili úplně opačně, než jak radí autor. Hnůj zarytý na jaře se intenzivně rozkládá až v půdě, mikroorganismy napadající glycidy potřebují dusík ke stavbě svých těl a ten si berou z půdy, proto vzniká přechodně jeho nedostatek — zdá se to paradoxní? Teprve v druhé části vegetace, po odumření těchto mikroorganismů, nastane uvolňování dusíku a vznikne jeho přebytek, který je ovšem už spíše na škodu.

Musím se přiznat, že mně znervozňují hlasy o mých přerostlých a přehnojených klasech. Ta krotizovaná dobrá výživa je ve skutečnosti žádná výživa.

Přebytek nějakého prvku má pro rostlinu škodlivější účinek, než jeho nedostatek. Krásná květina a průmyslové hnojivo jsou dva neslučitelné prvky. Cibuloviny jsou jedinou skupinou květin, která je schopna kladné reakce na přihnojení průmyslovým hnojivem, přihnojení však musí být jen mírné a za objektivně příhodných podmínek.

Správný pěstební postup: Na podzim provedeme univerzální hnojení vhodné pro všechny pěstované rostliny, a to kombinací chlévského hnoje a Cereritu. Pak během vegetace přihnojíme u mečičků pouze sadbu a výsadbou z bruto (dospívající jedince), plným hnojivem a nejdříve v době, kdy u dospělých

hlíz je ukončen vývoj 4. pravého listu. Výsadbou velkých hlíz nepřihnojujeme vůbec nebo skutečně jen velmi mírně — v hladovějších půdách.

Doufám, že bude stále přibývat zastánců zdravějšího způsobu pěstování rostlin, u nichž chlévský hnůj hraje prvořadou úlohu. Kdo viděl mou expozici na poslední výstavě v Rapotíně, musí uznat, že „něco na tom bude“, i když ani tam se nenašel jediný pěstitel, který by uvěřil, že tyto mečičky nebyly vůbec během vegetace hnojeny a nepřišly do styku s žádným chemickým přípravkem.

Propozice výstavy mečičků s celostátní účastí pěstitelů BOHUMÍN 1991

Termín výstavy: 17. a 18. srpna 1991.

Místo konání: Závodní klub ŽD Bohumín.

Vedoucí výstavního výboru: Ing. Milan P r a c h a ř .

Hlavní aranžérka: př. Vlasta L u ň á č k o v á .

Podmínky účasti pěstitelů:

Každý pěstitel — člen naší ZSO GLADIRIS, nebo GLADIOLKLUBU může vystavovat maximálně 60 kusů květů.

Květy na aranžmá a do prodeje bez omezení.

Pro přejímání výstavních květů bude určena přejímací komise.

Výstavní výbor stanoví následující parametry pro přejímání květů:

Velikostní třída:	200	300	400	500
Počet květů v klasu:	15	16	19	17

Klasy s menším počtem květů, nebo jinak poškozené či nevhodné, budou po dohodě s pěstitelem zařazeny do aranžmá, nebo do prodeje. Výstavní klasy musí mít štítek s uvedením číselného kódu podle NAGC, název kultivaru. Výstavní výbor si vyhrazuje právo některé barevné odstíny soustředit do jedné skupiny.

Každý vystavovatel současně předloží trojmo zpracovaný seznam výstavních kultivarů pro zhotovení jmenovek, výpočet úhrady za květy, a evidenci. Pro úhradu květů platí zásady stanovené výborem ZSO z června 1987, zveřejněné ve zpravodaji č. 71 (3.—, 2.—, 2.—).

Při výstavě bude též organizován prodej přebytků. Každý vystavovatel nebo člen může předat do prodeje přebytek v neomezené hodnotě, jen u rhizomů kosatců je stanovena cena do 500 Kčs. K celé dodávce musí být předán dodací list ve trojím vyhotovení. Na každém rhizomu musí být název odrůdy a cena. Cibuloviny musí být v sáčcích, kde bude uveden počet kusů a cena za obsah sáčku, nebo na paletách s uvedením počtu kusů a cena za kus. Vzhledem ke stoupajícím nákladům při instalaci výstavy, nájmem a daním ze vstupenek, vracíme se ke srážce 20 procent z ceny prodaných přebytků. Neprodané přebytky si jejich majitelé vyzvednou ihned po výstavě. Nevyzvednuté přebytky budou věnovány místnímu kroužku mladých.

Přihlášky vystavovatelů s udáním předpokládaného počtu kusů výstavních květů a přihlášky o nocleh zašlete do 27. července 1991 nejpozději na adresu: Ing. Milan P r a c h a ř, Dolní Lutyně 715, PSČ 735 53.

Pro všechny vystavovatele bude tato výstava, pořádaná v počátečním stádiu rozvoje tržního mechanismu, zkušební akcí, ve které musíme udělat mnohem více, než tomu bylo dosud, abychom zvládli složité problémy současné fáze. Mělo by být morálním příspěvkem každého účastníka, aby se přičinil o zdar a úspěch výstavy jak po stránce propagační, tak i finanční, aby náklady na výstavu nepřesáhly příjmy, jako tomu bylo v loňském roce.

Zde se naskýtá příležitost zvláště pro členy ostravského odboru, aby aktivní pomocí při přípravě výstavy a zvláště po skončení pomohli úspěšně zvládnout všechny práce.

Ing. Milan P r a c h a ř,
vedoucí výstavního výboru

Ing. Jaroslav P o n e c,
předseda ZSO GLADIRIS

Šlechtitelské metody a šlechtitelská technika mečíků

H. Geelhaar, I. Tornier: Die Gladiole, Berlin.

Z různých šlechtitelských metod, které jsou známy z vědeckého šlechtění rostlin, je při šlechtění mečíků využívána především metoda kombinačního křížení. Po vysetí semen mečíků, která byla získána po opylení hmyzem nebo umělým křížením, nacházíme u semenáčů nejrozličnější znaky. Důvod je v tom, že rodičovské formy mají k dispozici velké množství dědičných základů (genů), které se od nejrozličnějších předků dále přenášejí. Proto patří k hlavním úkolům šlechtitele provést pečlivý výběr rodičovských odrůd tím, že si musí zjistit určité poznatky o dědičných vlohách co možná nejvíce generací zpět.

V každém případě je při řešení šlechtitelské úlohy jedno, zda odrůdu použijeme jako otcovskou či mateřskou. Někdy se hovoří o silnějším sklonu mateřské odrůdy přenášet barvu a tvar květu na potomstvo. Často je nutné křížení s jedním rodičem opakovat více let, aby vynikla určitá kombinace znaků. U mečíků z toho neplynou žádné těžkosti, protože plodnost kříženců je nejčastěji normální.

Jsou pěstovány také odrůdy mečíků, které nebyly získány křížením, nýbrž mutačním šlechtěním jako mutace je označována skoková, náhlá změna dědičného faktoru. Dědičné základy rostliny, které se zdají poměrně stabilní, mohou být nějakou příčinou (účinky náhlého oteplení nebo ochlazení, chemikálií nebo zářením) ovlivněny a změněny. Přirozený počet mutantů se uměle zvyšuje pomocí chemikálií (dietylsíran, etylenimin, etylenoxid aj.) nebo působením ionizujícího záření. V botanické zahradě moskevské univerzity jsou prováděny rozsáhlé pokusy s ozařováním hlíz a semen na gama poli. Po dávce až do 5 Kr (kritická dávka je u hlíz mečíků 10 Kr) následuje mj. tvorba nálevkovitých květů s prázdnými prašníky, rozdvojení špiček květů, vznik orchidejovitých a trpasličích tvarů, změny barvy květů, které však nejsou konstantní. Zatímco při ozařování hlíz byla potlačena tvorba brutu a přezimování bylo špatné, jevílo se ozařování semen jako úspěšnější.

Podle autorů je možné i u mečíků využívat metodu heterozního šlechtění. U mečíků lze získaný heterozní efekt při vegetativní množení udržet.

Vzhledem ke struktuře pohlavního aparátu mečíků jsou možnosti samovolného samosprašení značně omezeny. Samčí a samičí orgány zrají v různou dobu a pro šlechtitele je velmi jednoduché provést opylení podle svého přání. Technika kastrace a opylení je u mečíků lehké proveditelná. Když se květy mateřské rostliny rozvinou, odstraníme pinzetou samčí orgány (tyčinky). Květ izolujeme, nejlépe gázou nebo tylem. Podle zjištění dochází k přirozenému opylení kastrovaných, neizolovaných květů mimořádně vzácně, snad v jednom z tisíce případů. K získání nové odrůdy není izolace nutná.

Chceme-li použít pyl mateřské rostliny k jinému křížení, uložíme ho a necháme dozrát v Petriho misce. Padá-li pyl z prašníků, je zralý a může být použit. Přichází-li v úvahu delší skladování pylu, dáme zralý, suchý pyl do suché, tmavé místnosti nebo nejlépe do ledničky. Tím se zvýší použitelnost pylu ze 6 až 8 dnů asi na 15 dnů.

Zpravidla sprašujeme na každém klasu 4 až 5 květů. Při velmi teplém počasí je blizna připravena pro příjem pylu již nejčastěji den po rozkvetu. Připravenost pro opylení se pozná podle vystupujícího nektaru na blizně. Nejlepší denní dobou pro opylení jsou dopolední hodiny. Pyl nanášíme na bliznu jemným vlasovým štětečkem, nebo prašníky přitiskneme na bliznu, je rovněž možné bliznu namočit do pylu, který je v Petriho misce. Dvojitě opylování (opakování druhý den) není doporučováno. V deštivých dnech samozřejmě opylovací práce přerušíme. Po opylení klasy opět izolujeme a izolaci ponecháme až do zaschnutí květních lístků. Teprve potom izolaci odstraníme. O křížení vedeme pečlivou evidenci.

Po zdařilém křížení se začíná semeník asi po osmi dnech zvětšovat. Asi za čtyři týdny po opylení, což závisí na počasí, jsou tobolky zpravidla zralé. Zbarvují se světle hnědě a musí být sklizeny, když začínají pukat, jinak semena v několika dnech vypadají. Když jsou tobolky zcela suché, okřídlená semena z nich vylučujeme. V průměru počítáme s 30 semeny na tobolku (výjimečně 50 i 70 semen).

• Před výsevem semen, co možná nejdříve na jaře (konec února, počátek března), odstraníme z nich křídla, nejlépe na jemném gázovém síti. Semena se vysévají do paženíště do předem připravených 1 až 2 cm hlubokých rýh při vzdálenosti řádků 15 až 20 cm. Nakonec se rýhy zahrnou, nebo lépe zasy-pou propašenou zemí. Na závěr se lehce přitlačí a pokropí. Výsev nesmí zaschnout.

V příznivých podmínkách klíčí semena asi po 20 dnech. Seje-li se do volné půdy koncem března, trvá vzházení asi o týden déle. Když rostliny dostatečně zesílí, může se začít pomalu větrat až konečně uprostřed až koncem května můžeme okna sejmut. Další ošetřování pokračuje jako u ostatních mečíků. Při sklizni již můžeme stanovit první důležitou vlastnost, schopnost tvorby brutu. Tato vlastnost se označuje jako množitelský koeficient a je velmi důležitá pro další pěstování odrůdy.

Pro šlechtitele je příznivé, že semenáčky mečíků při včasné seti kvetou z části již v prvním roce, zcela jistě ve druhém roce. Tak může být předběžný výběr proveden brzy a beznadějně hybridy mohou být vyřazeny.

Pro získání nové výkonné odrůdy je nutné vynaložit velmi mnoho šlechtitelské práce.

Podle překladu zpracoval: ing. Pavel Talich.

Nahlédnutí do nového registru NAGC

Miroslav Slíva

Odrůdy, u kterých není uveden rok introdukce, nejsou dosud zařazeny do Selekčního listu NAGC 1990.

- 442 **BEAUTY PAGE** Miles C. Labrum 90, LM, (Dotty Dee × Patty Gay)
(reg. Squires Bulb Farm)
Jasně pinkově růžový s malými krémový okraji. Květ zvlněný, jehlicovitě zakončené lístky, 12 cm. Celkový počet pupenů 25 (nákvět 8–9) 4 ukazují barvu. Výška rostliny 147 cm, 76 cm délka klasu.
- 485 **BLUE SKIES** Edwin Frazee, VE, (Bluebird × Fischerův sem. 3–73)
(reg. Kingsfisher Glads)
Středně modrý s tmavšími okraji a velkými bílými skvrnami na okraji zvlněných, dozadu prohnutých květů 11,5 cm. 25/8–9/7–8 puků, 152/76 cm.
- 254 **BUBBLY** Alex MacKenzie, EM, (Foxfire × Flaura Belle)
Výrazně středně černý, zvlněný květ 7,6 cm. 20/7/6 puků, 137/69 cm.
- 424 **CALYPSO** Carl K. Klutey 90, M, ((Regency × Sabre) × Bravo)
Jasně středně oranžový se žlutým hrdlem, zvlněný květ 12 cm. 23–25/7–8/5 puků, 140/69 cm.
- 400 **CESTVY SNEH** Igor Adamovič, LM, ((Chantilly Lace × Glistening Snow) × Miss Slovakia)
Čistě sněhově bílý, silně zřasený, voskový květ 11,5 cm. 21/7/6 puků, 127/64 centimetry.
- 435 **CLARENCE C.** Crasher 90, EM, (Parade × Patty Gay)
(reg. Squires Bulb Farm)
Bohatě středně korálově lososový s malým čistě bílým hrdlem, zvlněný květ 13 cm. 26/9–10/7 puků, 132/76 cm.
- 584 **COTE D'AZURE** John Pilbeam, LM, (((Lover × Blue Frills) × Blue Jacket × Blue Ripple)) × Blue Frills)
(reg. Show Glads)
Středně modrý s malinkým bílým hrdlem, zvlněný květ 15 cm. 24/8/5 puků, 158/81 cm.
- 347 **CRINOLINE** Mark Lull 90, EM, (Cavalcade × Heavenly Pink)
(reg. Alex Summerville)
Tmavě pinkově růžový s krémově nažloutlým hrdlem, zvlněný květ 10 cm. 23–25/8–9/5 puků, 165/79 cm.
- 441 **DARINA** Igor Adamovič, LM, (Heritage × Biela Neznama)
Bílý s nepatrně pinkovým nádechem a světle žlutým středem, silně zvlněný, voskový květ téměř 12 cm. 23/7/4 puků, 132/76 cm.
- 210 **DEVON CREAM** Alex MacKenzie, EM (Flaura Belle × Seville)
Světle žlutý s nepatrně tmavším středem, zvlněný květ 7,6 cm. 24/7/8 puků, 114/75 cm.

- 358 **EBONY BEAUTY** Carl K. Klutey 90, L, ((Regency × volně opyleno) × Scorpio)
(reg. Squires Bulb Farm)
Skutečně tmavě černočervený s černými puky i tyčinkami a bílými znaky. Zřasený, jehlicovitě zúžený květ 10 cm. 23/8/8 puků, 112/58 cm.
- 555 **EXPECTATION** Alex MacKenzie, M, (Big Mac × Gillian)
Středně červený s velkým bílým hrdlem, zvlněný květ 14,6 cm. 28/8/8 puků, 152/81 cm.
- 442 **FANTASY** W. Roberts 90, M, ((Pale Moon × Sculptured Beauty) × Madonna)
(reg. Alex Summerville)
Pastelově pinkově růžový, zvlněný květ 13 cm. 23–25/8/8 puků, 142/71 cm.
- 252 **FROLIC** Carl K. Klutey 90, LM, (mš × (Red Bantam × Trump))
(reg. Squires Bulb Farm)
Světle šarlatový s červeným přelivem, zvlněný květ 7 cm. Celkem nevedeno 8/5 puků, 102/51 cm.
- 542 **FROST FAWN** Marlene Powys-Lybbe, LM, (Nancy Ann × Prom)
Lasturově narůžovělý s korálově růžovými tečkami na okrajích okvětních lístů, silně zřasený, jehlicovitě zúžený květ 15 cm. 22–26/8–10/8 puků, 156/84 cm.
- 201 **GAYBLADE** Alex Summerville 90, EM (Rodiče nevedeni)
Středně zelený se světle růžovým hrdlem, zvlněný květ. 21/7/7 puků, 127/64 cm.
- 304 **GREENSLEEVES** John Pilbeam, LM, (Esmeralda × Emerald Ripple)
(reg. Show Glads)
Citrónově zelený s tmavšími okraji, lehce zvlněný květ 10 cm. 24/8–9/8 puků, 122/71 cm.
- 471 **HELEN A. COX** James W. Cox, LM, (Prince Indigo × Vicki Lin)
Velmi bledě levandulový s purpurově levandulovou skvrnou, zvlněný květ 13 cm. 24/10/8 puků, 170/81 cm.
- 501 **HIGH BROWN** Carl K. Klutey 90, M, (Parade × White Delight)
Bílý s pinkově růžovým ostrým okrajem, lehce zvlněný květ 16,5 cm. 29/9–10/9 puků, 183/94 cm.
- 510 **CHALLENGER A.** Igor Adamovič, EM, (Biele Bambino × ((Yangtze × Aaron's Ex. Orchid) × Luxus))
Čistě krémový, velmi zvlněný květ 14 cm. 22/7/6 puků, 152/74 cm.
- 425 **CHARADE** Miles C. Labrum 90, M, (Coral Spire × Coral Queen)
(reg. Squires Bulb Farm)
Středně oranžový s přechodem do jasně středně žlutého hrdla, zvlněný květ 13 cm. 22/8/11 puků, 132/71 cm.
- 278 **CHATTERBOX** Alex MacKenzie, VE, Pauline Johnson × Foxfire
Čistě purpurový, zvlněný květ 8,6 cm. 21/7/7 puků, 114/53 cm.
- 435 **INCA QUEEN** John Pilbeam, M, (Inca Chief × (Gold Coin × Limelight))
(reg. Show Glads)
Korálově růžový se žlutým hrdlem a okrajem, silně zvlněný květ 13 cm. 25/9–10/7 puků, 152/76 cm.

- 442 **KITTY D.** Richard H. Bates 90, L, (Pink Prospector X Vicki Lin)
Světle pinkově růžový s přechodem do světle krémového hrdla, zvlněný květ 13 cm. 22—24/9/6 puků, 140/76 cm.
- 400 **KRISTIN** Alex MacKenzie 90, M, (Ice Cap X Powder Snow)
Čistě bílý zvlněný květ 13 cm. 24/9/8 puků, 152/76 cm.
- 410 **LADOVA KRYHA** Igor Adamovič, LM, ((Chantilly Lace X Glistening Snow) X Voskova Fantazia)
Otevírá se jako bledě zelený, potom přechází do bílé se zeleně žlutým středem, květ velmi silně zvlněný, voskový 11,7 cm. 20/6/5 puků, 114/58 cm.
- 411 **LEADING LADY** Alex MacKenzie, M, (Snow Basin X Incomparable)
Světle žlutý s výrazným tmavším žlutým hrdlem, zvlněný květ 13 cm. 25/8/8 puků, 178/96 cm.
- 473 **LILAC BAMBINO** Igor Adamovič, M, (Biele Bambino X Comino)
Sedě světle levandulový s krémovým středem, silně zvlněný, voskový květ 11 cm. 21/8/5 puků, 114/56 cm.
- 473 **LILAC PARADE** Igor Adamovič, E, (Lila X Levand. Rozpravka)
Světle levandulový se žlutým krémovým středem a purpurovým vějířem, květ zvlněný, voskový s jemnou vůní, 12 cm. 20/7/6 puků, 112/58 cm.
- 474 **LILAC SURPRICE** Igor Adamovič, EM, (Lila X Levand. Rozpravka)
Puky jsou v barvě levandulové, po otevření růžové, vnitřní okvětní plátky našedivělé, květ velmi silně zvlněný, voskový, 11 cm. 20/6/4 puků, 114/64 cm.
- 460 **MA BELLE** Igor Adamovič, M, (Miss Slovakia X Bicentennial)
Bledě růžově pinkový, květ velmi silně zvlněný, voskový, 12 cm. 20/8/5 puků, 117/58 cm.
- 435 **MAID MARION** Marlene Powys-Lybbe, L, (Parade X Frost Fawn)
Lososový s krémovým hrdlem, okraje okvětních listů tlumeně lososově načervenalé, zvlášť působivé hluboké hrdlo, květ silně zvlněný, jehlicovitě zúžený, 11—13 cm. 24—28/10/8 puků, 152/81 cm.
- 435 **MAJOR LEAGUE** Alex Summerville 90, M, (Parade X True Love)
Jasně středně lososově růžový s přechodem do krémového hrdla, zvýšená střední žebra a sametový povrch, zvlněný květ 13 cm. 28/9/8 puků, 183/89 cm.
- 466 **MALINA** Igor Adamovič, M, (Cerveny Klaster X Diorella)
Tmavě růžový, květ silně zvlněný, voskový, 11 cm. 22/8/6 puků, 132/69 cm.
- 570 **MICKEY D.** Richard H. Bates 90, LM, (rodiče neuvedeni)
Velmi bledě levandulový s tmavšími znaky v hlubokém hrdle, květ lehce zvlněný, 14 cm. 24—26/10/3 puků, 140/84 cm.
- 462 **MICHELLE** Igor Adamovič, M, ((Chantilly Lace X Liahona) X Miss Slovakia)
Čistě světle růžový, květ silně zvlněný, voskový, 12 cm. 25/9/8 puků, 158/79 centimetrů.
- 277 **NICHOLAS H.** Edward Frederick 90, E, (Festive X Flaming Rosette)
(reg. Squires Bulb Farm)
Tmavě levandulový s krémovým hrdlem, květ zvlněný 7,6 cm. 20/8/4 puků, 102/53 cm.

266 **NOCTURNE** Winston Roberts 90, M, (rodičovství neuvedeno)
(reg. Alex Summerville)
Tmavě růžový, zvlněný květ 7,6 cm. 25/8—9/7 puků, 132/66 cm.

436 **NOTHERN PROSPECT** Alex MacKenzie, M, (Peerless X Drama)
Oranžově šarlatový se žlutými šípkami na vnitřních okvětních listech, zvlněný květ 13 cm. 22/8/7 puků, 127/89 cm.

434 **PHYLLIS M.** Mark Lull 90, M (Cavalcade X Heavenly Pink)
(reg. Alex Summerville)

Středně lososově pinkový s malým krémovým hrdlem, květ silně zvlněný 13 cm. 26—29/8—9/8 puků, 152/86 cm.

445 **PINK-A-BOO** Edwin Frazee 90, M (Strawberries and Cream X Gay Parasol)
(reg. Kingfisher Glads)

Jasně pinkově růžový s červeným nádechem vnějších okrajů okvětních listů a s krémovým hrdlem, květ silně zvlněný, dozadu prohnutý. 24/8/8 puků, 152/76 cm.

445 **PINK PERFECTION** Alex MacKenzie, M, (Snow Basin X Incomparable)
Středně pinkově růžový s velkým bílým hrdlem, zvlněný květ 14,6. 25/9/8 puků, 152/79 cm.

542 **PINK SKY** Richard H. Bates, L, (Parade X Celebrity)
Světle lososově pinkový přecházející ve světlejší do hrdla, zvlněný květ 15 cm. 23—25/8/6 puků, 152/91 cm.

294 **PINK SMOKE** Alex Summerville 90, M, (rodičovství neuvedeno)
Kouřově středně pinkově růžový, květ lehce zvlněný 7,6 cm. 21/7/7 puků, 112/61 cm.

243 **PINK VANITY** H. E. Frederick 90, VE, (Gigi X Black Lash)
(reg. Squires Bulb Farm)

Světle pinkově růžový, hrdlo a střední žebra v barvě slonové kosti, krémové tyčinky, jehlicovitý, zvlněný květ 7,6 cm. 20/7/7 puků, 107/53 cm.

243 **PIN MONEY** Winston Roberts 90, EM (rodičovství neuvedeno)
(reg. Alex Summerville)

Světle pinkově růžový s přechodem do velkého krémově bílého hrdla, květ zvlněný 7,6 cm. 23/8/7 puků, 127/64 cm.

378 **PURPLE PROSPECT** Alex MacKenzie, M, (Black Prince X Cliffs od Dover)
Čistě purpurový, zvlněný květ 11 cm. 23/8/7 puků, 150/61 cm.

278 **PURPLE STAR** Don Walker 90, E, (rodičovství neuvedeno)
(reg. Alex Summerville)

Tři vnější okvětní lístky jsou od světle do středně purpurové, vnitřní okvětní lístky mnohem tmavší purpurové, zvlněný květ 7,6 cm. 21/7/7 puků, 112/56 centimetrů.

454 **RED SMOKE** John Pilbeam, M, (Red Tornado X Deep Glo)
(reg. Show Glads)

Středně červený s okrají kouřově modrými, zvlněný květ 13 cm. 25/9/6 puků, 165/86 cm.

- 443 **RELIA** Clarence Brasher 90, LM, ((Gaytime (Bladen) X Patty Gay))
(reg. Squires Bulb Farm)
Lasturově růžový na okrajích okvětních lístů přechází do čistě bílé v hrdle, zvlněný květ 13 cm. 23/9/6 puků, 127/71 cm.
- 476 **ROYAL PURPLE** Alex MacKenzie 90, M, ((Pink Miracle X (Scorpio X Orange Gleam))
Tmavě bohatě purpurový s nenápadnými linkami, zvlněný květ 13 cm. 26/8/6 puků, 152/66 cm.
- 300 **RUFFLED PETTICOAT** Cliff Hartline 90, M, ((Frizzled Coral Lace X (prob) Ice Cap)
Bílý s krémově žlutým hrdlem, hvězdicový, silně zvlněný květ 10 cm. 21/7/6 puků, 122/64 cm.
- 445 **SAILOR'S DELIGHT** Richard H. Bates, L, (Parade X Celebrity)
Středně růžově pinkový s tlumeně bílým hrdlem, zvlněný květ 12 cm. 26—28/10/8 puků, 140/76 cm.
- 445 **SEA BREEZE** Don Walker 90, M, (rodičovství neuvedeno)
(reg. Alex Summerville)
Tmavě korálově pinkový s velkým čistě bílým hrdlem, květ zvlněný 13 cm. 26/9/8 puků, 163/81 cm.
- 499 **SENTINEL** Winston Roberts 90, M, (rodičovství neuvedeno)
(reg. Alex Summerville)
Červenohnědý s vynikající červenou šipkou v hrdle, zvlněný květ 13 cm. 27/8/7 puků, 182/91 cm.
- 445 **SILHOUETTE** Alex MacKenzie 90, M, (Snow Basin X Incomparable)
(reg. Alex Summerville)
Čistě středně pinkově růžový s bílým hrdlem bez znaku, zvlněný květ 13 cm. 27/8—9/7 puků, 160/84 cm.
- 393 **SMOKE „N“ CREAM** Newton Wells 90, M, (semenáč Gray Sunset X Cindy Blizzard)
Kuořově hnědý s velkou krémovou skvrnou, květ zvlněný 11 cm. 17/7/5 puků, 140/69 cm.
- 399 **SOCERER** Winston Roberts, M, (rodičovství neuvedeno)
(reg. Alex Summerville)
Mléčně čokoládový s červenou linkou a bílou pikotází na každém okvětním lístku, květ zvlněný 10 cm. 21/7/7 puků, 132/66 cm.
- 315 **SUNDORO** Alex Summerville 90, M, (rodičovství neuvedeno)
Středně žlutý s velkou červenou skvrnou a jemně červenou pikotází na každém okvětním lístku, květ silně zvlněný. 23/7/7 puků, 137/89 cm.
- 237 **SUNSKRIT** Miles C. Labrum 90, VE, (Glee X Black Lash)
(reg. Squires Bulb Farm)
Tmavě lososově šarlátový s velkým středně žlutým hrdlem a znaky na horních okvětních lístcích, květ zvlněný 8,3 cm, jednotlivé okvětní lístky jehlicovitě zúžené. Celkem puků neuvedeno, otevírá 9—10, vybarvuje 5. 102/58 centimetrů.

243 **TINKER TOY** Alex MacKenzie, M, (Pauline Johnson X Royal Mounted)
Světle pinkově růžový se skvrnou, květ zvlněný 7,6 cm. 27/7/7 puků, 102/58 centimetrů.

266 **TRAVIS M.** Alex MacKenzie, M, (Belair X volně opyleno)
Tmavě růžový přeliv, zvlněný květ. 21/7/7 puků, 157/61 cm.

500 **WINTER WHITE** Alex MacKenzie, M, (Snow Basin X Incomparable)
Bílý s velmi jemně krémovým středem, květ zvlněný 14 cm. 28/9/8 puků, 178/89 cm.

414 **YELLOW GLOW** Newton Wells 90, EM (semenáč Lamplighter X semenáč Milk and Honey)
Čistě středně žlutý, zvlněný květ 12 cm. 18/7/5 puků, 142/69 cm.

POZVÁNÍ NA VÝSTAVU

ZO ČZS Nemyčeves - Vitiněves zve na XXI. speciální výstavu mečíků ve dnech 17.—18. srpna 1991 v kulturním domě ve Vitiněvsi.

Výstava bude doplněna expozicí starého nábytku a nářadí našich předků a samostatnou expozicí jifin, je vyhlášena soutěž o nejkrásnější bílý květ mečíku, bude zřízen prodej zahrádkářských přebytků. Po oba dny bude výstava otevřena od 8 do 18 hodin.

Pro úplnost je třeba dodat, že 17. srpna 1991 místní organizace svazu chovatelů pořádá „Volné trhy“ pro chovatele, zahrádkáře, soukromníky i jiné zájemce v prostorách bývalého statku u Kazdů.

POZVÁNÍ NA VÝSTAVU ROK V ZAHRADĚ

16. ročník výstavy květin, ovoce a zeleniny pod názvem ROK V ZAHRADĚ pořádá základní organizace Českého zahrádkářského svazu Planá n. Lužnicí ve dnech 16. až 18. srpna

1991 v Městském kulturním středisku v Táboře.

Hlavní náplň výstavy bude expozice mečíků světového a československého moderního sortimentu od členů základní organizace ČZS a členů ZSO Gladiris. Během výstavy proběhne hodnocení vystavených klasů podle kritérií NAGC. Dále bude možno spatřit řadu druhů a odrůd venkovních i pokojových květin, ovoce a zeleniny. Výstava bude otevřena od 9 do 18 hodin každý den. Je již tradicí, že děti mají vstup na výstavu zdarma.

Srdečně zve k prohlídce výstavy výbor ZO ČZS Planá nad Lužnicí.

Při přípravě a zpracování nového seznamu členů naší organizace Gladiris došlo k některým nepřesnostem. Pokud členové zjistí u svých údajů chyby, nebo došlo k změně adresy, názvu ulice, sdělte toto na korespondenčním lístku našemu matrikáři př. Bendovi.

Děkujeme vám za pochopení a ochotu. Údaje budou sloužit pro zpracování doplňkového neb nového seznamu.

Hodnocení mečků na výstavách

Ing. Jaroslav Ponec

Hodnocení výstavních klasů mečků bylo vždy citlivou a diskutovanou otázkou. Byly vypracovány různé bodovací systémy, z nichž nejznámější je systém NAGC, vycházející ze základu 100 bodů, od kterého jsou odečítány penalizační body za různé nedostatky. Tento systém vlastně kvantifikuje „ideální model“ výstavního mečků a stanovuje proporce jednotlivých znaků. Dá se říci, že byl všeobecně přijat při vytvoření standardu výstavního klasu.

Původní systém NAGC je však již staršího data a i když jeho princip je třeba nepochybně zachovat, má z dnešního pohledu i některé nevýhody:

1. Z formálního hlediska je velice spletitý a zdoluhavý. Některá kritéria vyjadřují úzce související nebo přímo téměř totožné znaky, jejichž hodnocení si při bližším rozboru do jisté míry odporují.

2. Vývoj mečků přece jen pokročil a tyto změny je třeba do systému promítnout.

3. Penalizační systém bodování musí vycházet od špičkové hodnoty. Některé hodnoty v původních tabulkách nabyly praxí význam spíše minimálních hodnot (např. délka klasu, počet puků), od kterých nemá prakticky smysl začínat s penalizací.

Proto jsme vypracovali nový bodovací systém, který je ve svých výsledcích srovnatelný s kritérii NAGC, je však jednodušší a přehlednější tím, že sloučuje související znaky do systému 13 kritérií, z nichž 5 jsou přímo měřitelné hodnoty. Tyto hodnoty může předem zjistit „technická“ komise, na hodnotitelskou komisi pak zbývá 8 kritérií.

Proti původním parametrům NAGC je nejvýraznější změna v definici výchozích hodnot délky klasu, počtu puků a nákvětu, kde jsou v tomto systému požadavky vyšší. Penalizace za tyto hodnoty je však podstatně nižší, než za vady ve stavbě klasu. To znamená, že delší klasy se prosadí teprve tehdy, mají-li výbornou stavbu. Tak zmizely ze stolů vítězů krátké klasy, které se tam dříve občas objevily.

Nový systém byl ověřen s velmi dobrými výsledky ve dvou posledních sezónách na našich hlavních výstavách v Luhačovicích a Třebíči. Nezdá se, že by vyžadoval dalších korekcí, a proto uveřejňujeme jeho kritéria i pro použití v dalších sezónách.

Poznamenejme ještě, že velmi užitečným se ukázalo hodnocení všech klasů stejné skupiny na společném formuláři, kde jsou dobře patrné vzájemné rozdíly v hodnocení jednotlivých znaků.

Hodnotitelská kritéria jsou rozdělena do tří skupin:

I. Měřené hodnoty

1. Celkový počet puků . . . 6 b.
2. Počet otevřených květů . . . 8 b.
3. Počet puků v barvě . . . 4 b.
4. Délka klasu . . . 4 b.
5. Délka nakvetlé části . . . 4 b.

II. Květ

6. Barva . . . 16 b.
7. Stavba květu . . . 7 b.
8. Pevnost květu . . . 8 b.

III. Klas

9. Stavba klasu	. . . 12 b.
10. Proporce klasu	. . . 6 b.
11. Pevnost klasu	. . . 5 b.
12. Úprava	. . . 5 b.
13. Celkový dojem	. . . 15 b.

Celkem: 100 b.

Výklad jednotlivých kritérií:

I. MĚŘENÉ HODNOTY:

1. Celkový počet puků . . . 6 b.

Penalizujeme 1 bodem za každý puk chybějící do požadované hodnoty:

Vel. skup:	100	200	300	400	500
Počet puků:	16	20	22	22	20

2. Počet otevřených květů . . . 8 b.

Penalizace: / Vel. skup:	100	200	300	400	500
0	6	7	10	10	9
1	5	6	9	9	8
2	4	5	8	8	7
3	0	4	7	7	6
4	0	0	6	6	5
6	0	0	5	5	4
8	3	3	4	4	3

3. Počet puků v barvě . . . 4 b.

Penalizujeme 1 bodem za každý chybějící puk:

Vel. skup.:	100	200	300	400	500
Puky v barvě:	4	5	6	6	5

4. Délka klasu (cm) . . . 4 b.

Penalizace: / Vel. skup.:	100	200	300	400	500
0	45	50	60	65	70
1	42	45	55	60	65
2	40	42	52	55	60
3	35	37	48	50	55
4	30	33	45	45	50

5. Délka nakvetlé části klasu . . . 4 b.

Ideální je nákvět poloviny klasu. Za každých 10 procent odchylky od této hodnoty se penalizuje 2 body.

II. KVĚT

6. Barva . . . 16 b.

Čistota barvy: . . . 5	Oko, kresba: . . . 5
Harmonie barvy . . . 3	Jednotnost barvy: . . . 3

Čistota barvy: nečistá, nevýrazná barva se penalizuje až 5 b.

Oko, kresba: nestejná, rušivě působící kresba se penalizuje až 5 b.

Harmonie barvy: rušivá kombinace se penalizuje až 3 b.

Jednotnost barvy: rušivá nejednotnost rozkvetlých a rozkvétajících květů se penalizuje až 3 b.

7. Stavba květu . . . 7 b.

Ideální je symetrický, ploše otevřený květ. Rušivé odchylky tvaru se penalizují až 7 b.

8. Pevnost květu . . . 8 b.

Voskové a pevné květy jsou důležitou předností. Měkké tvary penalizujeme až 8 b.

III. KLAS

9. Stavba klasu . . . 12 b.

Rozmístění květů: . . . 5	Uchycení a směřování: . . . 5
Uniformita: . . . 2	

Rozmístění květů: rušivé mezery nebo nahuštění penalizujeme až 5 b.

Uchycení a směřování květů (facing): Květy musí být pevně uchyceny, správně a stejně směřovány, klas má být kompaktní, přes květy nemá být vidět stonek. Penalizujeme až 5 b.

Uniformita: květy, které jsou přibližně tvaru trojúhelníka, mají být stejně orientovány (nemají rotovat kolem své osy). U symetrických a jednobarevných květů nebývá tato rotace patrná, tam, kde působí rušivě, penalizujeme až 2 b.

10. Pproporce klasu . . . 6 b.

(Zúžení klasu, spodek klasu)

Klas má být vyvážený, postupně se zužující, s pravidelným a nenásilným přechodem mezi květy a poupaty. Důležité je umístění spodního květu, který nesmí být odsazen a má vytvářet kompaktní, zaoblený spodek klasu. Rušivé odchylky se penalizují až 6 b.

11. Pevnost klasu . . . 5 b.

Klas má být pevný a rovný. Drobnější vady penalizujeme až 5 b., měkké a křivé klasy diskvalifikujeme!

12. Úprava . . . 5 b.

Odstranění 1 spodního květu penalizujeme 5 b., odstranění 2 a více květů — klas diskvalifikujeme!

13. Celkový dojem (krása a přitažlivost) . . . 15 b.

Zde se uplatní osobní názor hodnotitele. Zhodnotí se další kritéria, která nebyla výše definována, ale ve svém celku mají často podstatný vliv na výsledný dojem (např. zvlnění květů, je-li estetickým přínosem, vyváženost a harmonie celého klasu a květů, originalita, progresivnost atd.). Neváhejte využít i celé bodové rozpětí.

IV. MIMOŘÁDNĚ TRESTNÉ BODY

Vedle standardní, výše uvedené penalizace (jejíž součet činí 100 b.), je možno použít i mimořádné penalizace za ostatní nedefinované nedostatky, např.:
— mechanické poškození, není-li příliš závažné, možno penalizovat až 8 b.,
— zmnožené puky: za 1 zmnožený či odstraněný přebytečný puk penalizujeme 1 b., za 2 puky 2 b., za 3 puky 4 b., za 4 a více 10 b.,
— nepravidelné rozkvétání penalizujeme až 10 b.

Výrazné odchylky, vady a poškození vždy znamenají diskvalifikaci klasu.

Záhady kolem biopole

ZAJÍMAVOSTI ZE SVĚTA PŘÍRODY

František Rohlíček

Na dvou kmenech mladých jasanů, které rostly vedle sebe, provedli vědci hluboké vertikální zářezy tak, aby tyto rány na stromech byly proti sobě. Po několika měsících bylo zjištěno, že kmeny obou jasanů se pootočily kolem své osy, každý o 90 stupňů. Šířka zářezů, které se od sebe odvrátily, se zmenšila o polovinu. Nejzajímavější je, že tento proces probíhal s nemalou silou: na jednom z obou jasanů se boční větev, která bránila kmenu v pootočení, ohnula tak, že na ní praskla kůra.

Jak se stromy dozvěděly o existenci zářezů? Co přimělo jejich kmeny, aby se otáčely kolem své osy? Proč se tento proces zastavil, když se zářezy těchto stromů začaly „dívat“ stranou? Na všechny tyto otázky, které vyvolávají obvykle rozpaky, je možno dát odpověď. Ale jen pokud připustíme, že stromy mají své biopole, k jehož hlavním vlastnostem patří přitahování a odpuzování.

Biopole kolem stromu rostoucího ve volném prostoru je rozloženo rovnoměrně a slabně se vzdáleností. Biopole stromů rostoucích blízko sebe se již vzájemně odpuzují a nutí kmeny k udržování určitého odstupu. A najednou se na kmenech objeví zářezy. Stromy, jako všechny živé organismy, okamžitě zmobilizují všechny vnitřní zdroje, aby co nejrychleji tyto rány zacelily. Kolem nich sílí proces látkové výměny a dělení buněk. Tomu odpovídajícím způsobem se zesiluje i potenciál biopolí v oblasti těchto zářezů. A poněvadž tyto zářezy hledí na sebe, vznikají i odpudivé síly. Ohnout vyvinuté kmeny již nemohou. Ale nutí je pootáčet se kolem vlastní osy, dokud se mezi biopolí neobjeví dřívější rovnováha. Tyto závěry vědců ilustrují modely pomocí Kirlianova jevu. Jeho podstata spočívá v tom, že živé objekty umístěné v elektromagnetickém poli začínají vyrazovat zvláštní světélkování. Toto světélkování výzkumníci snímali u vzorků kroužků vyříznutých větví. U izolovaného stromu má toto světélkování tvar prstence, u stromů rostoucích v blízkosti u sebe jsou prstence zploštělé v prostoru mezi kmeny. Takto ilustrují jev odpuzování. Je-li na kmenu proveden zářez, světélkující prsteneček se protáhne na tuto stranu jako oválný jazyk.

Tyto pokusy svědčí nejen o existenci biopole, ale umožňují poznat i některé jeho charakteristiky. Ukázalo se například, že dvě stě sedmdesát let staré borovice, vyrostlé z jednoho místa se vzájemně odtlačují silou deseti traktorů používaných k těžbě dřeva. Mnohé se ujasnilo i mezi jehličnatými a listnatými stromy. Roste-li například v blízkosti břízy smrk, borovice nebo jedle,

jejich jehličí se obrací na opačnou stranu, než na které roste bříza. Když se borovice shodou okolností octne pod korunou listnatého stromu, pak všechno její chvojí hledí dolů k zemi. Biopole břízy na úrovni koruny tlačí biopole sousední borovice silou před čtyři newtony.

ŠOTEK SE PODEPSAL

Každoročně účastníkům ankety Gladiris výbor organizace věnuje Selekční list NAGC. Bylo tomu tak i letos, ale i přesto, že se nám podařilo zajistit velmi kvalitní tisk, nebylo vše v pořádku. Tiskařský šotek byl ve střehu, a když se mu nepodařilo zařadovat v textu (byl tištěn fotoces-tou), tak nám alespoň přehodil listy.

Proto všem, kteří si mohli myslet, že seznam není kompletní, se omlouváme a žádáme, aby si zaměnili dva vnitřní listy sešitku. Pak už abeceda bude v pořádku.

Vaříme levně

POLÉVKA S MOZEČKOVÝM KAPÁNÍM

Připravíme si vývar z kostí, který ochutíme solí a cibulí. Mozeček udu-síme na másle, přidáme k němu vej-ce a tolik strouhanky nebo namo-čené a vymačkané žemle, aby vznik-lo řídké těstíčko. Do vařící polévky potom kapeme po lžičkách. Nakonec polévku dochutíme trochou pepře ne-bo tlučeného kmínu.

POLÉVKA S KAPUSTOVÝMI NOČKY

Čtvrtku hlávky kapusty drobně u-sekáme, dáme do misky, osolíme a necháme chvíli stát, pak vymačká-me. Usmažíme sekanou cibulí a ka-pustu na ní udušíme. V misce utře-me kousek omastku, namočenou, dob-ře vymačkanou žemli, vajíčko a při-dáme studenou kapustu. Okořeníme muškátovým květem, osolíme, zahus-tíme strouhankou a z těsta děláme nočky, které vaříme v polévce z morkových kostí jen několik minut.

BRAMBORY NA LOUPAČKU SE ŠODÓ

Staré nebo nové brambory uvaří-me ve slupce. Do tenkostěnného smaltovaného kastrolku dáme lžici jemné hořčice, lžici rozředěného oc-ta, lžici bílého vína, asi 20–30 g másla, 1 vejce a půl kostky cukru (podle chuti). Kastrolek postavíme do většího kastrolu s vlažnou vodou a pak na plotně nebo na plameni ne-přetržitě a silně kvedláme, až se u-tvoří hustá pěna. Podáváme ji k bramborám na loupáčku — bude to pikantní a výživná změna, sice prac-nější, ale zato úspornější než obvyk-le spotřebovaná kostka másla.

VAŘENÉ KEDLUBNY S UZENINOU

6–8 mladých kedluben (nebo 2 velké zimní), 150–200 g uzeniny, 2 lžíce tuku, 3 větší žampióny, sůl, pe-trželka.

Kedlubny oloupáme, rozkrojíme po-dle velikosti na půlky nebo více ku-sů a uvaříme do měkka. Odvaru po-užijeme na polévku. Uvařené kedlub-ny nakrájíme na kostičky, žampióny na plátky a dáme na rozpálený o-mastek. Zalijeme vodou a necháme dusit do změknutí žampiónů. Přidá-me uzeninu nakrájenou na kostičky a dobře promícháme. Pokrm necháme chvíli prohřát. Podáváme s uvařený-mi bramborami, okořeněnými seka-nou petrželkou, nebo s chlebem.

CUKROVÍ ZE ŠKVARKŮ KOLÁČ

25 dkg mletých škvarků, 25 dkg moučkového cukru, 50 dkg polohrubé mouky, 1 prášek do pečiva, 3 vejce, skořice, 4 tlučené hřebíčky, citróno-vá kůra 1 šáva. Zpracujeme těsto, které rozdělíme na 3 díly. Ze dvou dílů vyválíme placku na plech, po-třeme zavařeninou a ze třetího dílu vyválíme asi centimetrové válečky a pokládáme křížem jako mřížky.